विभागीय आयुक्त कार्यालय, नाशिक विभाग, नाशिक
(विकास आस्थापना शाखा)
मध्यवर्ती प्रशासकीय इमारत, नाशिक रोड, नाशिक - 422101
दूरध्वनी क्र. 0253-2468650 **E-mail- crunsk-divcom@mah.gov.in**

क्र. विआशा/पंरा/जिपनि/8101475/2025 दि.स्वाक्षरी खाली नमूद आहे.

प्रति,

1.जिल्हाधिकारी,
जिल्हाधिकारी कार्यालय,नाशिक, धुळे, जळगाव,अहिल्यानगर,नंदुरबार.

2. मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
जिल्हा परिषद,नाशिक, धुळे, जळगाव, अहिल्यानगर, नंदुरबार.

विषय- अपिल विषयक तरतूद रद्द करणेबाबत महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समित्या अधिनियम, 1961 यात आणखी सुधारणा करण्याकरिता अध्यादेश.

संदर्भ- सह सचिव, ग्रामविकास विभाग, मुंबई यांचेकडील पत्र क्र.जिपनि-2025/प्र.क्र.159/ पं.रा.-2 दि.30.12.2025

उपरोक्त संदर्भीय विषयाचे अनुषंगाने सूचित करण्यात येते की, सह सचिव, ग्रामविकास विभाग, मुंबई यांचेकडील संदर्भीय पत्राची प्रत आपणास देखील देण्यात आलेली आहे.

सदर पत्रान्वये महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समित्या अधिनियम, 1961 च्या कलम 14 मधील पोट कलम (2) मध्ये आवश्यक ती सुधारणा करण्यात आली असून ते पहावे. (सोबत अध्यादेशाची मराठी व इंग्रजी प्रत जोडली आहे.)

सदर अध्यादेशाद्वारे करण्यात आलेल्या सुधारणा आपल्या अधिपत्याखालील संबंधितांच्या निदर्शनास आणाव्यात तसेच त्याअनुषंगाने पुढील आवश्यक ती कार्यवाही करण्यात यावी.

सोबत- अध्यादेशाची मराठी व इंग्रजी प्रत.

Signed by
Praveen Nilkanthrao Gedam
Date: 05-01-2026 15:34:45

(डॉ.प्रवीण गेडाम)
विभागीय आयुक्त नाशिक

प्रत- 1.सचिव राज्य निवडणूक आयोग, महाराष्ट्र राज्य, नवीन प्रशासकीय इमारत, पहिला मजला, हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड, मुंबई-32

2.सह सचिव, ग्रामविकास विभाग, बांधकाम भवन, 25 मर्झबान पथ, मुंबई-1

महाराष्ट्र शासन
ग्राम विकास विभाग,
बांधकाम भवन, २५ मर्झबान पथ, मुंबई -४०० ००१.
दूरध्वनी क्र. ०२२-२२८३९९२४ ई मेल: sopr२.rdd-mh@nic.in

क्रमांक:जिपनि-२०२५/प्र.क्र.१५९/पं.रा.-२ दिनांक : ३०/१२/२०२५

प्रति,

(१) सर्व विभागीय आयुक्त,
(२) सर्व जिल्हाधिकारी,
(मुंबई शहर आणि मुंबई उपनगर वगळून)
(३) सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद

विषय:- अपिल विषयक तरतूद रद्द करणेबाबत महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समित्या अधिनियम, १९६१ यात आणखी सुधारणा करण्यारिता अध्यादेश.

संदर्भ:-(१)राज्य निवडणूक आयोग, महाराष्ट्र यांचे विभागास प्राप्त झालेले क्र.रानिआ/जिपपंस-२०२५/प्र.क्र.४५/का-७, दिनांक ०९/१२/२०२५ चे पत्र.

(२) महाराष्ट्र शासन राजपत्र, असाधारण भाग चार, असाधारण क्रमांक ६१, दिनांक २६ डिसेंबर, २०२५ रोजी प्रख्यापित करण्यात आलेला सन २०२५ चा महाराष्ट्र अध्यादेश क्रमांक १४.

महोदय/महोदया,

संदर्भाधीन क्रमांक २ च्या अध्यादेशान्वये महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समित्या अधिनियम, १९६१ याच्या कलम १४ मधील पोट कलम (२) मध्ये आवश्यक ती सुधारणा करण्यात आली असून त्याचे कृपया अवलोकन व्हावे. (सोबत अध्यादेशाची मराठी व इंग्रजी प्रत जोडली आहे.)

२. आपणांस सूचित करण्यात येते की, सदर अध्यादेशाद्वारे करण्यात आलेल्या सुधारणा आपल्या अधिपत्याखालील संबंधितांच्या निदर्शनास आणण्यात याव्यात तसेच त्याअनुषंगाने पुढील आवश्यक ती कार्यवाही करण्यात यावी.

सहपत्र:- अध्यादेशाची मराठी व इंग्रजी प्रत.

(व. मुं. भरोसे)
सह सचिव,महाराष्ट्र शासन

प्रत :- सचिव, राज्य निवडणूक आयोग, महाराष्ट्र यांना माहिती व पुढील आवश्यक त्या कार्यवाहीसाठी अग्रेषित:
प्रत:- कार्यासन पंचायत राज-२, निवडनस्ती.

RNI No. MAHBIL /2009/35530

सत्यमेव जयते

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग चार

वर्ष ११, अंक २७(२)] शुक्रवार, डिसेंबर २६, २०२५/पौष ५, शके १९४७ [पृष्ठे ३, किंमत : रुपये २३.००

असाधारण क्रमांक ६१

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम.

अनुक्रमणिका

	पृष्ठे
सन २०२५ चा महाराष्ट्र अध्यादेश क्रमांक १४.—महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समित्या अधिनियम, १९६१ यात आणखी सुधारणा करण्यासाठी अध्यादेश.	१-३

ग्राम विकास विभाग

बांधकाम भवन, २५, मर्झबान पथ, फोर्ट, मुंबई ४०० ००१,

दिनांक २६ डिसेंबर २०२५.

MAHARASHTRA ORDINANCE No. XIV OF 2025.

AN ORDINANCE

FURTHER TO AMEND THE MAHARASHTRA ZILLA PARISHADS AND PANCHAYAT SAMITIS ACT, 1961.

सन २०२५ चा महाराष्ट्र अध्यादेश क्रमांक १४.

महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समित्या अधिनियम, १९६१ यात आणखी सुधारणा करण्यासाठी अध्यादेश.

ज्याअर्थी, राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नाही ;

१९६२ चा महा. ५. **आणि ज्याअर्थी,** यात यापुढे दिलेल्या प्रयोजनांकरिता, महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समित्या अधिनियम,१९६१ यात आणखी सुधारणा करण्यासाठी महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी तात्काळ कार्यवाही करणे जीमुळे आवश्यक व्हावे अशी परिस्थिती अस्तित्वात असल्याबद्दल त्यांची खात्री पटली आहे ;

त्याअर्थी, आता, भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २१३ च्या खंड (१) द्वारे प्रदान केलेल्या अधिकारांचा वापर करून, महाराष्ट्राचे राज्यपाल, याद्वारे, पुढील अध्यादेश प्रख्यापित करीत आहेत:-

संक्षिप्त नाव व प्रारंभ.

१. (१) या अध्यादेशास, महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समित्या (सुधारणा) अध्यादेश, २०२५, असे म्हणावे.

(२) तो, तात्काळ अंमलात येईल.

सन १९६२ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ५ याच्या कलम १४ ची सुधारणा.

२. महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समित्या अधिनियम,१९६१ याच्या कलम १४ मध्ये, पोट-कलम (२) ऐवजी, पुढील पोट-कलमे दाखल करण्यात येतील:- १९६२ चा महा. ५.

"(२) राज्य शासन, अशा निवडणुका घेण्याकरिता नियम करील आणि अशा निवडणुका, त्या नियमांनुसार घेण्यात येतील.

(३) नामनिर्देशन पत्रे स्वीकारणाऱ्या किंवा स्वीकारण्यास नकार देणाऱ्या निवडणूक निर्णय अधिकाऱ्याचा निर्णय अंतिम असेल आणि त्यास कोणत्याही न्यायालयात आव्हान देण्यात येणार नाही.".

निवेदन

भारताचे संविधान याच्या अनुच्छेद २४३ट आणि महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समित्या अधिनियम, १९६१ (१९६२ चा महा. ५) याच्या कलम ९अ मध्ये अशी तरतूद केली आहे की, जिल्हा परिषदा व पंचायत समित्या यांच्या सर्व निवडणुकांसाठी मतदार याद्या तयार करण्याचे आणि निवडणुका घेण्याचे अधीक्षण, संचालन व नियंत्रण राज्य निवडणूक आयोगाकडे निहित असेल.

२. उक्त अधिनियमाच्या कलम १४(२) मध्ये अशी तरतूद केली आहे की, राज्य शासन, नामनिर्देशन पत्रे स्वीकारणाऱ्या किंवा स्वीकारण्यास नकार देणाऱ्या निवडणूक अधिकाऱ्याच्या निर्णयाविरुद्ध जिल्हा न्यायालयाकडे अपील करण्यासह अशा निवडणुका घेण्याकरिता नियम करील. त्यानुसार, महाराष्ट्र जिल्हा परिषदा (निर्वाचक गट व निवडणूक घेण्याबाबत) नियम, १९६२ याच्या नियम २० आणि महाराष्ट्र पंचायत समित्या (निर्वाचक गण व निवडणूक घेण्याबाबत) नियम, १९६२ याच्या नियम १९अ यांमध्ये, नामनिर्देशन पत्रे स्वीकारणाऱ्या किंवा स्वीकारण्यास नकार देणाऱ्या निवडणूक अधिकाऱ्याच्या निर्णयाविरुद्ध जिल्हा न्यायालयासमोर अपील दाखल करण्याबाबत आणि जिल्हा न्यायालयाने, अशा अपिलांची सुनावणी दररोज घेणे आणि शक्य असेल तितक्या शीघ्रगतीने ते निकालात काढणे आवश्यक असल्याबाबत तरतूद केलेली आहे.

३. राज्य निवडणूक आयोगाने, राज्य शासनाला असे कळविले आहे की, विविध जिल्हा न्यायालयांमध्ये वेगवेगळ्या कालावधीसाठी अशी अपिले प्रलंबित आहेत आणि अशी अपिले केव्हा निकालात काढण्यात येतील हे देखील निश्चित नाही. आयोगाने असे देखील कळविले आहे की, निवडणुकीसंबंधीच्या बाबींमध्ये न्यायालयांनी हस्तक्षेप करण्यास रोध असल्याची तरतूद भारताचे संविधान याच्या अनुच्छेद २४३ण मध्ये केली आहे. म्हणून, आयोगाने, कालबद्ध रीतीने निवडणुका घेण्याच्या दृष्टीने, अशा अपिलांशी संबंधित असणाऱ्या तरतुदी वगळण्याकरिता वर निर्दिष्ट केलेल्या नियमांमध्ये सुयोग्य सुधारणा करण्याचा प्रस्ताव राज्य शासनाकडे पाठविलेला आहे. म्हणून, उक्त अधिनियमाच्या कलम १४ मध्ये सुयोग्य सुधारणा करणे इष्ट आहे असे वाटते.

४. राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नाही आणि उपरोक्त प्रयोजनांसाठी, महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समित्या अधिनियम,१९६१ यात आणखी सुधारणा करण्यासाठी महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी तात्काळ कार्यवाही करणे जीमुळे आवश्यक व्हावे अशी परिस्थिती अस्तित्वात असल्याबद्दल त्यांची खात्री पटली आहे, म्हणून, हा अध्यादेश प्रख्यापित करण्यात येत आहे.

मुंबई,
दिनांक २५ डिसेंबर २०२५.

आचार्य देवव्रत,
महाराष्ट्राचे राज्यपाल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

एकनाथ डवले,
शासनाचे प्रधान सचिव.

ON BEHALF OF GOVERNMENT PRINTING, STATIONERY AND PUBLICATION, PRINTED AND PUBLISHED BY DIRECTOR, RUPENDRA DINESH MORE, PRINTED AT GOVERNMENT CENTRAL PRESS, 21-A, NETAJI SUBHASH ROAD, CHARNI ROAD, MUMBAI 400 004 AND PUBLISHED AT DIRECTORATE OF GOVERNMENT PRINTING, STATIONERY AND PUBLICATIONS, 21-A, NETAJI SUBHASH ROAD, CHARNI ROAD, MUMBAI 400 004. EDITOR : DIRECTOR, RUPENDRA DINESH MORE.

RNI No. MAHENG /2009/35528

सत्यमेव जयते

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग आठ

वर्ष ११, अंक ४७(२)] शुक्रवार, डिसेंबर २६, २०२५/पौष ५, शके १९४७ [पृष्ठे ३, किंमत : रुपये २७.००

असाधारण क्रमांक ११२

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम आणि विधि व न्याय विभागाकडून आलेली विधेयके (इंग्रजी अनुवाद).

In pursuance of clause (*3*) of article 348 of the Constitution of India, the following translation in English of the Maharashtra *Zilla Parishads and Panchayat Samitis* (Amendment) Ordinance, 2025 (Mah. Ord XIV of 2025), is hereby published under the authority of the Governor.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

SATISH WAGHOLE,
Secretary (Legislation) to Government,
Law and Judiciary Department.

(Translation in English of the Maharashtra *Zilla Parishads* and *Panchayat Samitis* (Amendment) Ordinance, 2025 (Mah. Ord. XIV of 2025), published under the authority of the Governor).

RURAL DEVELOPMENT DEPARTMENT

Bhandhkam Bhavan, 25, Marzban Path, Fort, Mumbai 400 001,

dated the 26th December 2025.

MAHARASHTRA ORDINANCE No. XIV OF 2025.

AN ORDINANCE

further to amend the Maharashtra Zilla Parishads and Panchayat Samitis Act, 1961.

WHEREAS both Houses of the State Legislature are not in session ;

AND WHEREAS the Governor of Maharashtra is satisfied that circumstances exist which render it necessary for him to take immediate action further to amend the Maharashtra *Zilla Parishads* and *Panchayat Samitis* Act, 1961, for the purposes hereinafter appearing;

Mah. V of 1962.

NOW, THEREFORE, in exercise of the powers conferred by clause (*1*) of article 213 of the Constitution of India, the Governor of Maharashtra is hereby pleased to promulgate the following Ordinance, namely:-

Short title and commencement.

1. (*1*) This Ordinance may be called the Maharashtra *Zilla Parishads* and *Panchayat Samitis* (Amendment) Ordinance, 2025.

(*2*) It shall come into force at once.

Amendment of section 14 of Mah. V of 1962.

2. In section 14 of the Maharashtra *Zilla Parishads* and *Panchayat Samitis* Act, 1961, for sub-section (*2*), the following sub-sections shall be substituted, namely:- Mah. V of 1962.

"(*2*) The State Government shall make rules for the conduct of such elections and the election shall be conducted in accordance with those rules.

(*3*) The decision of a returning officer accepting or rejecting the nomination papers shall be final and it shall not be called in question in any Court.".

STATEMENT

Article 243K of the Constitution of India and section 9A of the Maharashtra *Zilla Parishads* and *Panchayat Samitis* Act, 1961 (Mah. V of 1962) provides that the superintendence, direction and control of the preparation of electoral rolls for, and the conduct of, all elections to the Zilla Parishads and Panchayat Samitis shall be vested in the State Election Commission.

2. Section 14(*2*) of the said Act provides that, the State Government shall make rules for the conduct of such elections including for an appeal to the District Court against the decision of returning officer, accepting or rejecting nomination papers. Accordingly, rule 20 of the Maharashtra Zilla Parishads (Electoral Divisions and Conduct of Election) Rules, 1962 and rule 19A of the Maharashtra Panchayat Samitis (Electoral Colleges and Conduct of Election) Rules, 1962 provides for filing an appeal before the District Court against the decision of the returning officer of accepting or rejecting a nomination papers and District Court is required to hear such appeals on day to day basis and dispose off the same as expeditiously as possible.

3. The State Election Commission has communicated to the State Government that such appeals remain pending in different District Courts for different period and it is also not certain when such appeals will be disposed off. The Commission has also communicated that article 243O of the Constitution provides for bar to interference by Courts in electoral matters. Therefore, the Commission has with a view to complete elections in time bound manner forwarded to the State Government a proposal to make suitable amendments in abovereferred Rules for deleting the provisions relating to such appeals. It is, therefore, considered expedient to amend section 14 of the said Act suitably.

4. As both Houses of the State Legislature are not in session and the Governor of Maharashtra is satisfied that circumstances exist which render it necessary for him to take immediate action further to amend the Maharashtra *Zilla Parishads* and *Panchayat Samitis* Act, 1961, for the purposes aforesaid, this Ordinance is promulgated.

Mumbai,
Dated the 25th December 2025.

ACHARYA DEVVRAT,
Governor of Maharashtra.

By order and in the name of the
Governor of Maharashtra,

EKNATH DAWALE,
Principal Secretary to Government.

ON BEHALF OF GOVERNMENT PRINTING, STATIONERY AND PUBLICATION, PRINTED AND PUBLISHED BY DIRECTOR, RUPENDRA DINESH MORE, PRINTED AT GOVERNMENT CENTRAL PRESS, 21-A, NETAJI SUBHASH ROAD, CHARNI ROAD, MUMBAI 400 004 AND PUBLISHED AT DIRECTORATE OF GOVERNMENT PRINTING, STATIONERY AND PUBLICATIONS, 21-A, NETAJI SUBHASH ROAD, CHARNI ROAD, MUMBAI 400 004. EDITOR : DIRECTOR, RUPENDRA DINESH MORE.